

umhvörvismálaráðið. Hava vit eina avtalu um, at upplýsingar skulu haldast loyniligr, so lata vit teir ikki víðari til onnur.

Vit spurdu annars Svend Aukén, hvat hann heldur um avtalurnar, sum danir hava gjørt við ávíkavist færoyingar og grønlandingar um undirgrundarmálið!

–Tá avtornar er kanska ikki so stórur munur á hesum avtalum, hóast færoyingar hava yvirtikið rævnini. Við Grønland hava vit ta avtalu, at útreiðslurnar verða býttar helvt um helvt og sama er við inntøkunum. Frá danskari síðu brúka vit sera stóra orku til granskning og til at byggja upp eina umsiting í Grønlandi. Tá inntøkur koma verða hesar so býttar millum londini. Men Danmark hevur ikki áhuga í, um tað koma stórar inntøkur, og hesar tá ikki skulu fella Grønlandi í lut. Koma tær, so verða tær sjálvandi í fyrstu atlugu mótroknaðar í blokkinum, og tað er júst sama avtala, sum Schlüter gjørdi við færoyingar á sinni. Í praksis er einasti munurin millum færoyska og grønlandska modellid tann, at grønlandingar hava saman við okkum valt ein modell, sum koyrir nógv meira uppá samarbeiði. Eg haldi ikki, at tað er nakar munur út yvir tað.

Alment oljufelag

Hvat heldur Svend Aukén um eitt alment færoyskt oljufelag?

–Eg kann bert siga, at vit hava sera góðar royndir við tí. Men ein skal vera varin við at geva øðrum ráð. Eg skilji, at tvey privat færoysk oljufelag eru stovnað, og eg haldi, at tað er týðningarmikið, at tað onkursvegna finst eitt element av almennari luttøku í hesum máli. Bæði okkara og serliga tær norsku royndirnar vísa, at samfelagið fær størri inntøkur, um talan er um almenna luttøku eisini.

Svend Aukén vísir í hesum sambandi á gongdina í

Bretlandi, har tú ikki hevur havt almenna luttøku, og har teir tí eisini hava fingið nógv minni burtur úr enn t.d. norðmenn.

–Hvat viðvíkur einum almennum færoyskum oljufeløg eru tað eisini eisini aðrir spurningar, ið ein skal taka støðu til, eitt nú, hvussu hetta skal gerast, um pengar eru til tað osfr. Men eisini tað vilja vit fegnir tosa við færoyingar um.

Markið

Eitt av málunum, sum Svend Aukén fegin sær loyst sum skjótast til gagn fyri ikki minst færoysk áhugamál, er marknatráttin við bretar. (Samráðan varð gjørd tíðliga í august mánað, t.v.s. áðrenn sami Svend Aukén herfyri í ÚF kom við viðmerkingum um málið).

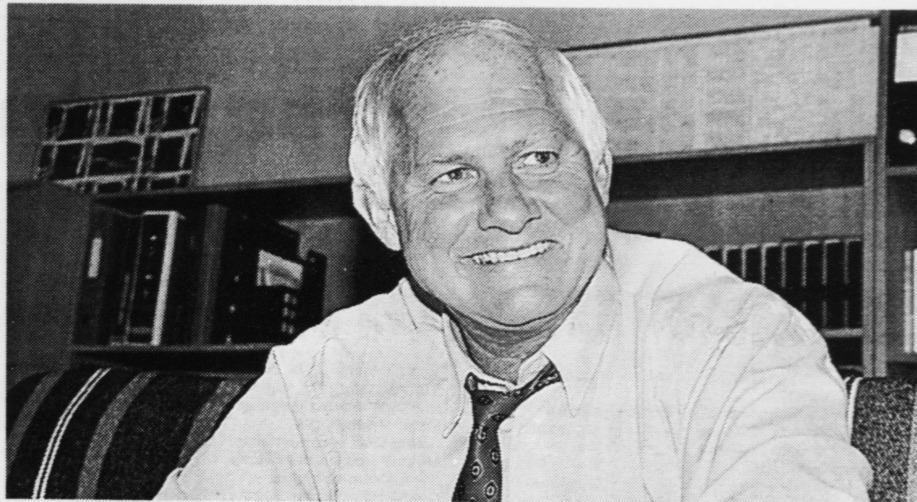
–Eg skilji, at tað í nýggja løgtinginum er áhugi fyri at fáa loyst marknatráttina skjótast til ber heldur enn at skula fara til dómstólin við tí. Vit hava skilt, at fyrrverandi færoyska landsstýrið varð ikki so sinnað til at taka eina avgerð, og var tað kanska ikki so klókt. Hinvegin er tað eisini umráðandi at siga, at Danmark ger onga avtalu við Ongland, har Føroyar ikki taka fult undir við hesum. Annars standa færoyingar sjálvir fyri samráðingunum.

–Men hevur Danmark gjørt nógv gott lobbyarbeði fyri færoyingar í hesum máli?

–Tað hava vit avgjørt. Spurningurin er so bara, hvussu nógv partarnir vilja geva seg. Skal ein t.d. røkka einum kompromi, so er greitt, at báðir partar mugu geva seg so ella so.

Svend Aukén heldur tað er sera óheppið fyri eina komandi leiting við Føroyar, at markið ikki er komið uppá pláss, nú vit vita, at fleiri av teimum áhuga verdu økjumum liggja í umstríddum øki.

Annars vísir danskari orkumálaráðharrin á, at bretar tykjast vilja hava markið uppá pláss sum skjótast. –

Svend Aukén- Latið okkum gloyma fortíðina og hyggja frameftir

Tá eg vitjaði bretska starvsfelaga mín í Bretlandi, John Battle í vár, tók hann sjálvur málið fram og gjørdi greitt, at teir siggja helst, at málið verður loyst við samráðingum, men tað vil tó ikki neyðturviliga siga, at teir vilja loysa tað fyr einhvønn pris. Eg gjørdi Battle púra greitt, at hetta er eitt mál, sum færoyingar skulu avgera.

Svend Aukén leggur áherðslu á, at hetta málið liggur suverent í hondunum á færoyingum, men at danskt diplomati sjálvandi er tilreiðar at hjálpa. Hann vísir tó ikki aftur, at tað í danska uttanríkisráðnum er eitt ynski um at fáa ein enda á hesum málinum. Men bólturin er hjá færoyingum, sum mugu koma við einum ella øðrum útspæli.

Greenpeace

Nú um dagarnar almannakunnuggjørdi Greenpeace sína árliga frágreiðing. Har verður m.a. sagt, PVC eigur at verða forboðið, at veiðufloarnir eiga at minkast munandi, at kjarnorkan eigur at avmarkast, og at leit-

ingin eftir nýggjum oljufeltum eigur at steðgast, og at vit í staðin eiga at gera fløgur í varandi orkukeldur. Hvørja støðu hevur tú sum orku- og umhvørvisráðharri til hetta?

–Vit hava góð viðurskifti við Greenpeace. Men vit eru ikki samdir við teimum á øllum økjum. Vit sleppa neyvan undan at leita eftir olju ella brúka fossila orku. Men tað er burturvið at brenna alla fossila orku av við teimum klimatrúpluleikum vit hava, heldur enn eisini at leggja seg eftir orkusparing og varandi orku.

Svend Aukén vísir á, at Greenpeace hevur útpeikað Danmark sum eitt undan-gonguland, tí Danmark ætlar at útbýgja orkuveitingina við vindmyllum úti til havs uppá 5000 megawatt hvørt.

Svend Aukén heldur annars, at vit eiga ikki at gloyma væleydnaða OSPAR fundin í Portugal herfyri, har havumhvørvi varð á skránni. Tá varð samtykt at seta forboð fyri at søkja oljupallar á havsins botn og at koyra vandamikil

evni í havið.

–Hvat viðvíkur fiskiflotanum, so er tað eitt sera trupult mál. Men ein og hvør sær, at vit eru ikki nógv skynsom, tá talan er um fiskiveiði. Vit fiska ov nógv, og vit tveita ov nógv av góðum fiski burtur. Hyggja vit eftir Norðsjónum, so verða her hvørt ár tveitt fyri borð 500.000 tons av góðum matfiski.

Svend Aukén ásanar, at tað eitt nú í Danmark hevur verið torført at tosa um ressursir og umhvørvi, tá talan er um fiskivinnu. Men tað verður ein noyddur at gera í framtíðini, um ein vil varðveita stovrnarnar.

No new oil

–Nú brúkar Greenpeace nógv orku uppá at forða fyri leiting í nýggjum økjum. Sær tá ein vanda í, at felagsskapurin eisini fer at royndir at forða fyri leiting við Føroyar?

–Eg haldi, at Greenpeace skal hava loyvi at seta tiltøk í verk, har tað fer fram dálking av umhvørvinum, men hvat viðvíkur leiting, so hevur felagsskapurin ongan

Mynd: Sveinur Tróndarson

rætt til at stegða ella órógvu slíka, heldur ikki í færoyskum sjógv.

Svend Aukén vendir í hesum sambandi aftur til spurningin um samarbeiði á umhvørvisøkinum. –Eg haldi tíðin er komin til, at færoyingar og danir seta seg niður og vita, hvat ein kann arbeiða saman um. Soleiðis at vit siggja ríkisfelagsskapin sum eitt ríkissamarbeiði heldur enn altíð at tosa um hetta í einum negatívarum anda.

Vindmyllur

Vit spurdu Svend Aukén, um hann er bilsin av, at tað ikki finnst fleiri vindmyllur í Føroyum.

Til tað sigur hann, at nettup í einum landi við so nógvum fjarskotnum byggdum skuldi tað verið eitt frálíkt hugskot at kombinera vindmyllur við einum eykageneratori. Eg skilji ikki, hví vit ikki hava lagt tykkum eftir hesum, tá hugsað verður um, hvussu góðar og effektivar vindmyllur tú fær í dag.

Norðurlendsk ráðstevna um jørðoyðing (erosiön)

Ein norðurlendsk ráðstevna er á Hotel Hafnia í Tórs-havn í hesum døgum, 21.-25. september 1998. Metoder at konstatere, kvantifisere og forebygge jorderosion i skovfrie fjeldområder.

Luttakararnir koma úr Íslandi, Danmark, Finlandi og úr Føroyum, fílt 17 luttakarar.

Hövuðsendamálið við ráðstevnuni er at savna saman arbeiddshættir, sum verða brúktir í norðanlondum, at staðfesta, mæta jørðoyðing (erosiön) og hvussu skaðarnir móguliga kunnu fyrbyggjast/bøstast.

Í grannalondum hava tey arbeitt leingi við trupulleikanum, og hava ment arbeiddshættir til endamálið. Nevnt kann verða, at Íslandsku stovrnarnir, Rannsóknarstovnur Landbúnaðarins og Landgreiðslan (tey, sum millum annað starvast við at sáða og taða hagar-nar) finga umhvørvisheio-

urslönina hjá Norðurlanda-ráðnum fyri 1998. Fólk, umboðandi hesar stovrnarnar, eru millum luttakararnar.

Í Føroyum kunnu vit brúka ráðstevnuna til at koma í samband við granskarar og stovnar, bæði umsitingar- og granskingarstovnar, sum arbeiða við evninum í grannalondunum. Á tann hátt kunnu vit lettari skaffa okkum vitan og hjálp, um vit ætla at arbeiða víðari við evninum.

Ráðstevnan er fíggið av Norðurlendska Ráðharraráðnum, Granskingarráði Føroya, Føroya Náttúrugripasavni, Føroya Jarðar-ráði og Meginfelag Búnaðarmanna, umframt við luttakaragjaldi, verður sagt í skrivinum frá fyrireikarunum.